

ציודה לדרך:

סלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

יו"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

ציודה לדרך | פרשת מקץ

גליון מס' 164 התשפ"ד

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה, העומדים בין בים ובין ביבשה, המקום ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרוחה ומאפלה לאורה ומשעבוד לגאולה. השתא בעגלא ובזמן קריב. ונאמר אמן

בדרך הפרשה

פוקח את עיניו ומיד ממשיה לישן...
האדמו"ר רבי אהרן מקרלין זצ"ל אמר פעם לחסידיו: צאו וראו מה בין יעקב לבין פרעה. אצל יעקב אבינו נאמר: "ויקח יעקב משנתו ויאמר..." , זו דרכם של חסידים ואנשי מעשה, שבשעה שמתעוררים משנתם מיד הם מקימים "ויאמר" - ברפת התורה, ברכות

השחר, קריאת שמע, תפלת שמונה עשרה ותלמוד תורה.
לעמת זאת אצל פרעה נאמר: "ויקח פרעה, וישן ויחלם שנית" - משפקח פרעה את עיניו, התהפך על צדו והמשיך בשנתו...
(רבי שלום מאיר וקה שליט"א - נאה דורש בראשית)

שֵׁר הַמְשָׁקִים לֹא הָיָה מְסַגֵּל 'לְפָרְגָן' לְיוֹסֵף הַצַּדִּיק

שֵׁר הַמְשָׁקִים מְסַפֵּר לְפָרְעָה אוֹדוֹת הַכְּרוֹתוֹ עִם יוֹסֵף בְּבֵית הַסֵּהַר. בֵּין הַשָּׂאָר הוּא מְסַפֵּר עַל הַחֲלוּמוֹת שֶׁחֲלָמוֹ הוּא וְשֵׁר הָאוֹפִים, וְאוֹמֵר: "וַנַּחֲלֶמְהָ חֲלוֹם בְּלִילָה אֶחָד אֲנִי וְהוּא" (מא, יא). שׂוֹאֵל מֶרְוֹן הַגְּרָאִי "לְשֵׁטִינְמוֹן: הַמְּלִים "אֲנִי וְהוּא" נִרְאוֹת לְכַאוֹרָה כְּמִזְתְּרוֹת, שֶׁכֵּן דִּי הָיָה לוֹ לֹאמֹר "וַנַּחֲלֶמְהָ חֲלוֹם בְּלִילָה אֶחָד".

בְּסִפְּר "מִנְחַת חַיִּינוֹ" כָּתַב לְתַרְזֵן, שֶׁשֵׁר הַמְשָׁקִים לֹא הָיָה מְסַגֵּל לְפָרְגָן לְיוֹסֵף הַצַּדִּיק. עֲבָדָה שֶׁשֶּׁנְּתִים הוּא שֶׁכַּח מִמֶּנּוּ לְגַמְרִי. גַּם כַּעַת - כְּשֶׁנֶּזְכָּר בּוֹ - הוּא מִתְבַּטָּא עֲלָיו בְּלִשׁוֹן בְּיִוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַש"י וו"ל: "אַרְוִירִים הַרְשָׁעִים שָׂאִין טוֹכֶתֶם שְׁלֶמְהָ. מְזַכִּירוֹ בְּלִשׁוֹן בְּיִוֹן: נֶעַר - שׂוֹטָה וְאִין רְאוּי לְגַדְלָהּ, עֲבָרִי - אֶפְלוֹ לְשׁוֹנְנוֹ אִינוֹ מְפִירָה, עֲבָד - וְכָתוּב בְּנִמוּסֵי מִצְרַיִם שָׂאִין עֲבָד מוֹלָה וְלֹא לֹבֵשׁ בְּגָדֵי שָׂרִים".

עַד כְּדֵי כֹה הִגִּיעוּ הַדְּבָרִים שֶׁשֵׁר הַמְשָׁקִים לֹא הָיָה מְסַגֵּל לְדַבֵּר עַל יוֹסֵף יוֹתֵר מִמָּה שֶׁדַּבֵּר עַל עֲצָמוֹ.

אִם נִסְפָּר אֶת הַמְּלִים שֶׁהוּא דִבֵּר עַל יוֹסֵף, נִרְאָה כִּי הָיוּ עֲשָׂרִים וְשִׁמּוֹנָה מְלִים: "וְשֵׁם אֶתְנֹו נֶעַר עֲבָרִי עֲבָד לְשֵׁר הַטְּבָחִים וְנִסְפָּר לוֹ וַיִּפְתֹּר לָנוּ אֶת חֲלִמְתֵינוּ אִישׁ כְּחֲלָמוֹ פֶּתֵר וְיָהִי כְּאִשֶּׁר פֶּתֵר לָנוּ כֵּן הָיָה אֵתִי הַשִּׁיב עַל כִּנִּי וְאֵתוֹ תָּלָה".

אִם נִסְפָּר אֶת הַמְּלִים שֶׁהוּא דִבֵּר עַל עֲצָמוֹ, בְּלִי "אֲנִי

וְהוּא" - נִגְלָה שֶׁהָיוּ עֲשָׂרִים וְשִׁבְעָה מְלִים: "אֶת חֲטָאִי אֲנִי מְזַכִּיר הַיּוֹם פְּרָעָה קִצְפָּה עַל עֲבָדִיו וַיִּתֵּן אֵתִי בְּמִשְׁמֵר בֵּית שֵׁר הַטְּבָחִים אֵתִי וְאֵת שֵׁר הָאוֹפִים וַנַּחֲלֶמְהָ חֲלוֹם בְּלִילָה אֶחָד אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלָמוֹ חֲלָמְנוֹ".

שֵׁר הַמְשָׁקִים לֹא הָיָה מְסַגֵּל לְפָרְגָן זֹאת לְיוֹסֵף! לָכֵן הוֹסִיף עַל עֲצָמוֹ שְׁתֵּי מְלִים: "אֲנִי וְהוּא". אוֹ אִם הוּא דִבֵּר עַל עֲצָמוֹ עֲשָׂרִים וְתִשְׁעָה מְלִים, מְלָה אַחַת יוֹתֵר מִעֲשָׂרִים וְשִׁמּוֹנָה הַמְּלִים שֶׁדַּבֵּר עַל יוֹסֵף.

(רַבִּי שְׁלֵמָה לוֹוִנְשְׁטֵיין שְׁלִיט"א - מֵתוּק הָאוֹר יוֹסֵף הַצַּדִּיק)

בְּזִכְרוֹת אֲבוֹתֵינוּ - לָנוּ קָל יוֹתֵר

בְּלִעָדֵי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת שְׁלוֹם פְּרָעָה (מא, טז)

יוֹסֵף עוֹמֵד בְּפָנֵי פְּרָעָה, הַכּוֹפֵר הַגְּדוֹל, שֶׁמְכַרְזֵי עַל עֲצָמוֹ שֶׁהוּא אֱלֹהִים, וְאוֹמֵר (יְחֻזְקָאֵל כַּט, ג): "לִי יֵאָרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתָנִי", וּבְמִקּוֹם לְרִצּוֹת אוֹתוֹ, וְלִהְשָׁמִיעַ לְאָזְנוֹ דְּבָרִים שֶׁהוּא אוֹהֵב לְשָׁמֵעַ, הוּא חוֹזֵר שׂוֹב וְשׂוֹב וּמְזַכִּיר לוֹ שֵׁם שְׁמִים: "אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת שְׁלוֹם פְּרָעָה" (טז), "אֶת אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֲשָׂה הַגִּיד לְפָרְעָה" (כח), "הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵל פְּרָעָה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֲשָׂה הִרְאָה אֶת פְּרָעָה" (כח), "כִּי נָכוֹן הַדְּבָר מֵעַם הָאֱלֹהִים וּמִמָּהֵר הָאֱלֹהִים לַעֲשׂוֹתוֹ" (לב).

מֵאִין לוֹ לְיוֹסֵף הָעוֹ וְתַעֲצוּמוֹת הַנֶּפֶשׁ לְהִזְכִּיר לְפָרְעָה שׂוֹב וְשׂוֹב אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַקֶּב"ה, בְּשָׁעָה שֶׁפְּרָעָה כּוֹפֵר

מֶרְוֹן הַגְּרָאִי "לְשֵׁטִינְמוֹן זְצוּק"

בו מכל וכל?

התשובה: זה החנוכה שיוסף קבל בבית אביו! ביתו של יעקב אבינו היה ספוג באמונה. אמונה איתנה שהסבא, אברהם אבינו, מסר את הנפש עבורה. אברהם אבינו לא גרע מלהפיץ את האמונה גם בדור כזה שכלם עבדו עבודה זרה. לא הרתיע אותו לעמד בעבר אחד של העולם, כשכל העולם עומד מעברו השני. הוא היה מוכן לקפץ לתוך כבלשן האש למען אמונה זו. החנוכה הזו חלחל עמק גם לדורות הבאים.

והנה ידוע, שבדברים פאלו שהאבות מסרו את הנפש בעבורם - לילדיהם הדקר הולך יותר בקלות! האבות יצרו, במסירות נפשם, את התשתית והיכלת להמשיה את דרכם בפחות מאמצים. משום כה ליוסף היה קל יותר להזכיר שם שמים, גם בפני פרעה, משום שאבותיו מסרו את נפשם על אמונה זו.

יעקב אבינו למד תורה בהתמדה עצומה אצל אביו יצחק וסבו אברהם, עד גיל ששים ושלש. הוא היה המתמיד של הדור. מגיל ששים ושלש, במשה ארבע-עשרה שנה, למד בעמל וביגיעה את תורת שם ועבר, מבלי לישן בלילה. את כל התורה הזאת יעקב למד את יוסף הצדיק, וכמו שהביא רש"י על הפסוק (לו, ג): "כי בן זקנים הוא לו" - "בר חכים הוא ליה, כל מה שלמד משם ועבר מסר לו".

נשאלת השאלה: יוסף עזב את בית אביו בגיל שבע-עשרה. איך הצליח יעקב אבינו ללמדו את כל תורת שם ועבר, שלו בעצמו לקח ללמד אותה ארבע-עשרה שנה, ביום ובלילה?

התשובה כנ"ל: על מה שהאב מסר את הנפש, התעקש והתאמץ - אצל הבן זה הולך יותר בקלות! לכן יכול היה יוסף ללמד את תורת שם ועבר בפחות שנים. פרשת מקץ נקראת בדרך כלל בחנכה. בכרפת הדלקת הנרות אנחנו מברכים: "שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה". באור הכרכה הוא על פי אותו יסוד: **במסירות נפשם של החשמונאים בימים ההם, הם יצרו מציאות, שבזמן הזה אפשר להשיג ישועות במאמצים קטנים יותר.**

*

ספר לי ידידי רבי צבי נקר ספור נפלא:

יהודי, מנהל מחוז ב"חברת החשמל", תפקיד בכיר מאד, הרגיש לחץ גדול באחת מעיניו, עד כדי כה שאבד את הראיה בעין הזאת. הוא פנה בבקשה לרופא, שאמר לו: זו לא בעיה בעין, זו בעיה במח! משהו שם לוחץ על העין. תתפלל לה' שזה לא יעבר לה לעין השנייה". הוא היה מנהל מצלח, בשיא כחו, חולש על עשרות עובדים, הלה לכל הרופאים הממחים, והם חרצו את דינו: "אין מה לעשות! תתפלל שבעין אחת כן תוכל לראות". האישה היה שבור ורצוצ.

במשך עכדה עובדת דתיה. כשראתה את היאוש שעל פניו, נגשה אליו ואמרה לו: "יש עוד דבר אחד שלא נסית! הרי מתכנן בשבוע הבא טיול לכמה ימים לצפון לכל העובדים. תכניס לתוך הלו"ז של הטיול את מירון, ונתפלל כלנו - כל העובדים - על קבר הרשב"י לרפואתך".

הם אכן הגיעו למירון. יורדים כמאה איש, משני

ממך שלא כדיון, או לוקחים לך רבית, אני מבין. אבל מדבר הרי על מה שהשתמשת. על מה שהשתמשת עליה לשלם..."

החסיד פנה ללכת, אלא שאז המנהל משום מה התעורר. המקום הקדוש ככל הנראה פעל עליו ועורר את רגשותיו. תקף אותו רצון לעזר ליהודי המסכן הזה... הוא פנה לחסיד ואמר לו: "אתה יודע מה? תביא לי את החשבון שלך..." המנהל התקשר לחברת חשמל ושלם את החשבון עם כרטיס האשראי שלו.

והחסיד? החל לקפץ ליד הקבר: "רשב"י! איזו פלא! שמעת את תפילתי והבאת עד לכאן את חברת החשמל כדי להחיש לי ישועה..."

והמנהל? התלהב מהתפילה של החסיד, ואמר לעצמו: למה שאני גם לא אתפלל? והוא פרץ בכי: "רבנו של עולם! תחיש ישועה לעיני!" פעם ראשונה בחייו שהתפלל כמו שצריה...

מה נאמר ומה נדבר? מאותו יום הוא החל להרגיש הטבה בלחץ על העין, וכעבור כמה ימים חזרה הראיה לאיטנה. כשאדם שובר את הטבע, אפילו במשהו קטן, והוא משתדל ללכת נגד ההרגלים הקבועים שלו - זה מביא לו את הישועה! אם אבות אבותינו היו צריכים לעשות מעשים עליונים, עד כדי מסירות נפש ממש, מאתנו לא דורשים זאת. לנו הכל יותר קל. מאתנו נדרש לעשות צעד קטן, לשבר את הטבע במשהו, וכבר לזכות לישועות גדולות.

אוטובוסים, כלם עם חלצות של חברת חשמל. הגברים שמים כפות קרטון, הנשים סוג של מפיונים, ונכנסים לקבר הרשב"י, התחילו להגיד תהלים, מי יותר ומי פחות. היה ביניהם יהודי ספרדי, שקצת ידע מסורת, והוא עשה "מי שברך" לרפואת המנהל, וכל הצבור ענה אמן בקול רם.

והנה הם רואים, שלייד הציון עומד יהודי, חסיד ברסלב, ומתפלל. היה לו חוב של אלף ושלש מאות שקלים לחברת החשמל ולא היה לו כסף לשלם. חברת חשמל שלחה לו "התראה אחרונה לפני נתוק", והוא בא להתפלל על קברו של הרשב"י שיהיה לו מאיפה לשלם. ולפתע הוא רואה קבוצה גדולה של אנשים, כלם לבושים בחלצה של חברת החשמל... הוא פנה לאחד מהם ושאל: מי כאן האחראי? והראו לו את האחראי - מנהל המחוז.

החסיד נגש אליו ואמר: "יש לי לשלם חשבון חשמל על סך אלף ושלש מאות שקלים. איזו מאיפה לשלם ואני עומד לפני נתוק..."

"ומה אתה רוצה?" שאל המנהל.
"אני רוצה שתעזר לי למחוק את החוב."

"לא הבנתי", תמה המנהל. "הרי השתמשת בחשמל ועליה לשלם עליו! אם אין לך כסף - אל תשתמש בחשמל!"

"את כל זה אני יודע. נגשתי אליה כדי שתעזר לי, אוילי בכל זאת תמצא איזושהי דרך שלא יגבו ממני..."
"איזו דרך אתה מבקש שאמצא? מילא אם היו לוקחים

קבר הרשב"י - מירון

בְּדֶרֶךְ רַבּוֹתֵנוּ

בימי השבע יש להתכונן לימי הרעב
ועתה ירא פרעה איש נבון וחקם וישיתהו על ארץ
מצרים (מא, לג)

הרבי שלנו, **רבי מאיר חדש זצ"ל**, בדרשה האחרונה שדבר סמוך לפטירתו, אמר רעיון נפלא שהוא כמו צנאה לתלמידיו.

התורה מספרת על פתרון חלומו של פרעה על ידי יוסף, והנה לאחר פתרון החלום אומר יוסף לפרעה: "ועתה ירא פרעה איש נבון וחקם וישיתהו על ארץ מצרים". הוא נותן לו עצה כיצד להתכונן לקראת שנות הרעב האמורות להגיע.

כלם שואלים על כה: מי בקש מיוסף לתת עצות לפרעה? הרי הוא הובא כדי לפתר את החלום ולא כדי לתת עצות. ומה עוד שפרעה אכן מקבל את העצה ואומר: "אין חכם ונבון כמוה". מה פשר הדבר?

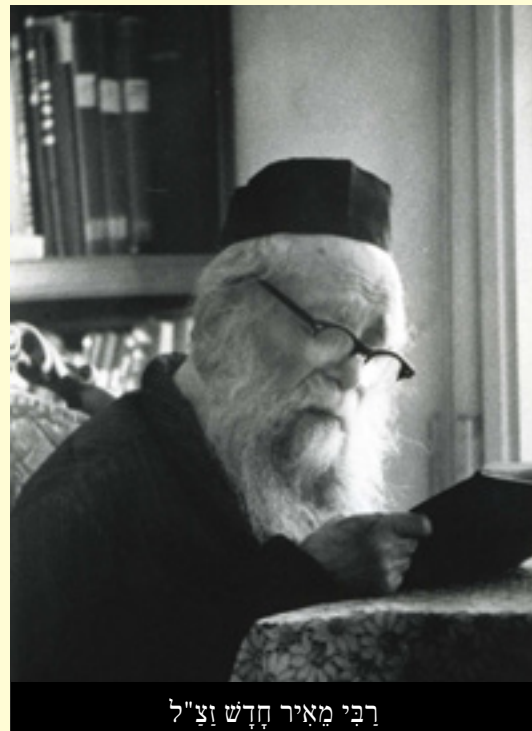
אמר על כה הרבי שלנו יסוד חשוב לכל החיים. הקב"ה רצה להראות לפרעה, שיהיו שנים טובות ורעות, וכיצד

הוא הראה זאת? על ידי פרות שמנות ורזות, פאשר הרזות 'בולעות' את השמנות, וכן שבליים מלאות ודקות, פאשר השבליים הדקות 'בולעות' את המלאות. מהו פתרון החלום? לכל אדם יש זמנים שונים בחיים. יש זמנים שהוא לא מוציא את עצמו מרב כל. יש לו שפע עד שאין הוא יודע מה לעשות עמו. ברם עליו לדעת כי השפע של היום, זה הפקוח נפש של מחר. שנות הרעב בולעות את שנות השבע. לכן על האדם לנצל את שנות השפע, כדי לאגר כחות לקראת שנות הרעב. זה היה פתרון החלום - לדעת כי בימי השבע צריכים להתכונן לימי הרעב, שאם לא כן 'בלעו' ימי הרעב את ימי השבע ולא יזכר מהם כלל.

המשיה המשיגה ואמר: בחור לומד בשיבה, אין לו כל דאגה. הוא מקבל הכל מהשיבה או מהבית. הוא רק מסים את התפלה, וכבר האכל מוכן לו. המטה מוכנה. את בגדיו מכבסים, קונים לו כל מה שהוא צריך. יש לו זמן מותר בשפע, עד שהוא לא יודע מה לעשות עם הזמן. יש כאלה שלא יודעים לנצל את זה. אוי, זה פקוח נפש! מי שנצל את השנים הללו בשיבה, אזי כל החיים שלו כאברהם הם שונים. זה עולם אחר לגמרי. כלם יודעים שאת ה'מתמידים' לוקחים לבתים של תורה. אהבת תורה אמיתית. הם מוצאים נשים צדקניות שעוזרות להם בשאיפתם לגדל בתורה. לכל אברהם יש טרדות אחר התנהגות, אבל הוא מרגיש עדין שהוא במלוא כחותיו. צעירים סבורים שהכחות הללו נשארים לכל החיים, אבל אין הדבר כה. מי שמתחיל את חייו כאברהם, כולל להפך למגיד שעור טוב, מרביץ תורה חשוב, להקים משפחה של תורה, וכה לנצל את החיים שלו לעליה בתורה.

פאשר מגיעה עת הזקנה והכחות נחלשים, מי שנצל את השנים הללו כמו שצריך, אזי גם בימי הזקנה ממשיך להתעלות בתורה.

מרן ראש הישיבה זצ"ל היה אומר כי מכל המחלות, יש מחלה אחת שאין לה תרופה והיא נקראת 'זקנה'.

רבי מאיר חדש זצ"ל

מי שהפיק את המרב בשנות צעירותו, זוכה גם לעת זקנותו לגדל בתורה. אבל מי שלא טרח בערב שבת, מה יאכל בשבת? מה שנראה לו מיתר בצעירותו, זה הפקוח נפש של ימי זקנותו.

צריה לדעת לנצל את הרגעים הללו. אין רגע מיתר. אין אגורה אחת מיתרת. אפשר לקנות עם זה נצח. בסוף ימיה של אשת חבר של מרן ראש הישיבה זצ"ל, שאלה אותה פעם הנכדה שלה האם היא זוכרת פעם שהסבא יצא מגדרו, האם היא ראתה שכואב לו משהו. והסבתא השיבה כי פעם אחת היא ראתה שאכן כואב לו כבאב אמתי. זה אולי לא מתאים לכל אחד, אבל לראש הישיבה ולרבנית זה היה מתאים.

במטבח שלהם היה שיש ישן וסדוק לכל ארכו. פעם הגיע מישוהו ואמר לרבנית שהוא יכול להחליף את השיש הישן בשיש חדש במחיר מוזל. הרבנית הסכימה ואכן הלה הגיע והחליף את השיש.

כאשר ראה זאת ראש הישיבה, הוא הגיב בכאב ואמר: "הרי יכלנו להמשיך ולהשתמש בשיש הישן, וכי הסדק מפריע להשתמש בו? בסך הכל זה קצת פחות יפה, אז מה? הרי יכלנו עם הכסף הזה לקנות נצח, אם רק היינו נותנים את הכסף לצדקה". זו הפעם היחידה שהיא ראתה את ראש הישיבה יוצא מגדרו ומתקשה להבין כיצד מאבדים נצח בשביל מעט יפי.

תמיד הוא היה אומר, שהגביר פאשר הוא מקבל כסף, דבר ראשון הקב"ה לוקח לו את השכל, שהרי אם היה לו מעט שכל, יכול היה לזכות לעולם הבא בלי סוף. לגבירים הגדולים יש כסף מיתר, ובמקום לתת אותו לצדקה הם אוגרים עוד ועוד.

הוא היה מתפעל מהגביר שפדה את המהר"ם מרוטנבורג לאחר פטירתו. הוא היה אומר שמסתמא גם לאחר שפדה את המהר"ם, הוא לא נשאר רעב לקחם. והנה לאחר הפדיון הגיע אליו המהר"ם בחלום ושאל אותו האם הוא רוצה לזכות לעשירות מפקגת, או שהוא מעדיף למות מייד ולהיות אתו במחצתו בעולם הבא. כמובן שאותו גביר בקש את הדבר החשוב, ואכן תוך זמן קצר הוא נפטר ונקבר ליד המהר"ם. וכי יכולים אנו לתאר את הזכות הזאת, להיות במקצת המהר"ם לנצח נצחים?

והנה הגבירים של ימינו, אם היה מעט שכל בקדקדם, במקום לקנות דירת פאר עם חדרים רבים שאין מה לעשות אתם, אפשר לקנות נצח. וכי יכולים אנו לתאר לעצמנו את השכר האדיר של מחזיקי תורה, בעקר בדור הזה? אם אנשים היו יודעים את גדל השכר, לא היו עומדים קלל בנסיון אם לתת או לא לתת. לכן - אמר ראש הישיבה - הקב"ה לוקח מהם את השכל, וכדי שירצו לתת לתורה, הם צריכים להיות בעלי דרגה. כל פרשיה בספר בראשית מלמדת דברים נשגבים, וגם מפרשה זו עלינו לצאת עם מטען רוחני. לדעת לנצל כל רגע, ללמד בהתמדה, כל בחור ישיבה צריה להפיר שהוא חי בגן עדן עלי אדמות. אלו הן שנות השבע שלו, לפני שיגיע הזמן של 'ריחים על צנארו ויעסק בתורה'?

מי שמנצל היום את זמנו - יזכה לסיעתא דשמייא גם לאחר מכן.

(רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א - נאה דורש)

מעונינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

**רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!**

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק המועלים סניף 655 מס' ח-1: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 95-659-804-5 התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" ברחבי הארץ